

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANULUL I.

„Gazeta“ iese în fie-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la tôte ofi-
ciile postale din întru și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etagiul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă. Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplar 5 cr. v. a. s. și
15 bani.
Atâtă abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 99.

Brașov, Joi, 5 (17) Maiu

1888.

Brașov, 4 Maiu st. v. 1888.

Ministrul unguresc de in-
strucțiune Trefort a debutat în
inceputul unei curente erăși cu
un discurs „sensațional”, ce
l-a ținut ca președinte al aca-
demiei unguresce de științe.

Ministrul dișe între altele, că
în Ungaria nu domnesce libertate
spirituală și că întreaga societate e
preocupată de convenționalism
și de confesionalism.

Unii erau de părere, că afir-
marea acésta a d-lui Trefort va fi
amară simțită de șoviniști, uita-
seră numai, că cel care a espri-
mat-o este chiar capul intelec-
tual al acestor șoviniști.

Dacă ministrul ar fi susținut
numai pur și simplu, că nu există
libertate spirituală în Ungaria, ar
fi spus un mare adevăr; prin
aceea că a adaus, că nu este li-
bertate spirituală din cauza con-
fesionalității, a dovedit că nu-l
dore atâtu lipsa de libertate spi-
rituală, cât mai mult „pre ma-
rea autonomiă” ce o au încă, după
el, confesiunile „separatistice”.

Cu alte cuvinte, d-lu Trefort
impută confesiunilor că ele im-
pedecă dezvoltarea libertății spi-
rituale. Șoviniștii l-au și înțeles
fôrte bine și o fôia din opozițiune
„Pesti Naplo,” sustine față cu mi-
nistrul, că sistemul domnitor
sprijinesce separatismul confesi-
onal, ceea ce indică și deoparte
și de alta o mare animositate în
contra aședămintelor de auto-
nomiă confesională.

Șcim că d-lu Trefort este
dușman înverșunat al școlilor
confesionale, cu tôte că în aceste
școle există mai multă libertate
spirituală decât în școlele un-
guresce susținute de stat. Pôte
că dl Trefort își inchipuesce
libertatea spirituală așa, ca să fiă
toți crescuți în spiritul lui șovi-
nist.

Despre acest spirit șovinist
ne infățisecă „Pesti Naplo” Nr.
129 a. c. o iconă făcendă urmă-
torele fôrte caracteristice observări:

„Nu există la noi o libertate spiritu-
ală, dișe Trefort și fôrte multă o crede
acésta marea Ungaria și întreabă:

Ce libertate spirituală este în mi-
nisteru? Susu slugărniciă, josu violență;
la Curte supunere, față cu cercurile mi-
litare cedare, față cu Austria pactare,
dinaintea națiunii tănuire și o fôrte mare
lipsă de sinceritate.

Ce libertate spirituală este în par-
lamentu? În locu de principii, maiori-
tatea e predominată de oportunism,
în locu de liberă voință e predominată
de disciplină. Nisunțele ordinare și in-
teresele jonsice au ucis spiritul mul-
tor. Și ôre se pôte cugeta în politică o
libertate spirituală fără principii, care
sunt legile spirituale ale libertății, ori
dôră se căutam, depărtand barierele
principiilor, în continua pactare acésta
libertate politică spirituală? Unu parla-
mentu, unde două din trei părți ale
partidei domnitoare au abdiș de trei
lucruri: de liberă cugetare, de liberul
cuvânt și liberă votare — este, vrënd
nevrënd, unu inimic jurat al libe-
rului spirit, pentru că asediăz templele

libertății și face din ele casarme de su-
punere.

Orî dôră se căutam în comitate
spiritul libertății? Aici îi este tocmai
locul potrivit. Aici găsim fișpani în-
gâmfai, solgăbirii arbitrar și domni-
nepoți plin de datorii, nu le trebuie spirit
ci pâne și influință.

În ministerie, în oficiile statului,
nu pôte exista unu spirit liber, pe a-
cesta nu-l cresce biurocrația. Acolo
domnesce paragraful, ordinațiunea mi-
nisterială, avisul superioru, șablonul
și rivna de înaintare. Fără pragmatica
serviciului, omul devine în oficiu o ma-
șină și nu pôte să fiă liber la nimicu,
pentru că dela bunul plac al supe-
riorului său aternă nu numai existența
și viitorul său propriu, ci și alți fami-
liei sale. Unde se se refugieze în sta-
tutul militar liberul spirit? Pentru că
este înrolat și capetă un formă, învață
esercițiul și regulamentul de serviciu,
se supune orbesce ori se pedepsece.
Obligamentul militar general este
selăvia generală și în tôte Europa mi-
tarismul este unu barbarism modern.

Dacă nicăiri în stat nu mai este
un geniu liber, este el ôre în socie-
tate? Șciința și arta sunt domeniul
spiritului.

Să intrăm în academiă. Suntem
încungurați de învățați, cari se nchină
Curții și guvernului. Ei ne ntrébă în
prima liniă nu de mesura facultăților și
a șciinței noastre și de meritul lucră-
rilor noastre, ci de părerile noastre politice
și teologice. O moderațiune și o tem-
peratură solidă și piôsă se cere dela spi-
ritul academic, care merge pe jos la
Buda și nu sbôră cătră nori. Aparținend
numai la partida guvernului din dietă
pofi ajunge la gradul de profesoru de
universitate. Spiritul de cărți didactice
la profesori și spiritul de esamenul
riguros la școlari este maximul la care
s'a putut aventa libertatea învățămên-
tului.

La arte se ngrijesc intendantii de
libertate spirituală, pentru ca să fiă ad-
misă în teatrele naționale și în artele
plastice.

Binefacerea publică i se increde
crucei roșii semioficiose; reuniunile de
cultură nu se pot întruni liber, pen-
tru ca să rămână sub tutoratul guver-
nului, fiecare reuniune, fiecare societate,
fiecare societate pe acții primesce ca
comisar guvernialu o asemenea fidelă
notabilitate a partidei guvernului și din
când în când o capacitate în calitate de
președinte sau directoru. Este acésta
libertate spirituală?

Trefort invinuesce confesiunile, că
le lipsesce libertatea spirituală. Dér când
au fost preoții aderenți ai acestei li-
bertăți? Și libertatea religionară nu este
decât libertate dogmelor, ér cu spi-
ritul filosofic dogmele greu se unesc.
Noi întorcem afirmarea: nu confesiona-
lismul este cauza lipsei de libertate
spirituală, ci lipsa de libertate este cauza
confesionalității. Din sistemul domni-
toru a incolțit și confesionalismul pre-
cum și izolarea reciprocă a partidelor
religione creștine, care înainte cu două
zeci de ani se părea că este un punct
peste care s'a trecut.

Cea mai mare libertate domnesce
încă în pressă*) dér cui îi folosesc? Ea
predică urechilor surde, cuvântul ei
răsună în pustie.

*) Dér numai pentru pressa maghiară! — Red.

Ceea ce înțelege Trefort sub liber-
tate spirituală: de o parte îndreptă-
rea de a 'ți esprija pe față despre ori-
ce obiect părerea individuală sau mai
bine diș adevărul, fără a trebui să te
temi de o procedură disciplinară sau de
censură ori de anatemă; de altă parte
facultatea de a asculta și a lua în con-
siderare cu sânge rece unu astfel de ade-
văr fără a te revolta; o asemenea li-
bertate nu există la noi.

În adevăr ea nu există. Nici nu
pôte exista, pentru că i lipsesce at-
mosfera.

Dicem și noi: în adevăr, nu
există libertate spirituală în Tran-
silvania și Ungaria, și nu va fi
pană când nu se vor bucura tôte
poporele de adevărată libertate
politică și națională, din care is-
vorêsc libertatea spirituală.

Armata englesă.

În ședința camerei lordilor din Lon-
dra, ducele de Cambridge respinge imputa-
rea ce i-se face, că ar fi autorul unui ar-
ticul nefavorabil apărut în „Daily
Telegraph” despre starea armatei și flo-
tei englese, și declară că nu aprobă nici
vorbele, că ar exista unu pericol imi-
nent.

Ministru-președinte Salisbury își es-
primă marea sa mulțămire pentru decla-
rațiunea ducelui și protesteză contra pă-
rerei, că guvernul, deorece nu vorbesce
despre aceste chestiuni, nu le dă nici
atențiune. În privința stării armatei și
a flotei e necesar să fiă guvernul cu
cea mai mare rezervă. Nu putem, dișe
el, să descoperim lumii taria ori slă-
biciunea noastră și măsurile de precauți-
une ce le luăm, obiectele grijei noastre.
Neacțiunea în situațiunea actuală a lumii
ar fi lucru serios și periculos. În a-
nul 1884 efectivul prezent al arma-
tei era 182,000 ômeni, ați e 212,000
ômeni. Cheltuelile pentru flotă au fost
4½ milioane în 1884, ér în anul acesta
sunt 6½ milioane fonți sterlingi. În fine
Salisbury protesteză în contra obicmu-
inței oficerilor superiori, anume a lui
Wolseley, la adresa atacurii contra gu-
vernului în acele locuri, unde nu li se
pôte răspunde.

În urma acestei apostrofări a minis-
trului-președinte englesu, generalul Wol-
seley, precum ni s'a telegrafat ieri, și-ar
fi dat demisiunea din postul de gene-
ralu adjutant în armată.

Sinodul arhidieceșan din Sibiu.

Sinodul s'a deschis Duminecă
ou formalitățile îndatinat. Escel.
Sa Metropolitul Mironu Romanulu
a ținut cu acésta ocaziune urmă-
torea cuvântare de deschidere:

Preștimaților Domni deputați! Iu-
biților Frați! Iubiților Fii sușteseci!

În momentul acesta s'erbătoresc,
când ne aflăm adunați în sinodul or-
dinar al arhidieceșei noastre, primiți
înainte de tôte salutările mele cordiale
care ca reprezentanților clerului și po-
porului arhidieceșan vi le adresez prin
cuvintele semnificative. Bine ați venit!

Cu diua de ați facem începutu unui
periodu nou sinodal, care este al șep-
telea dela regularea vieții nostre bise-
ricesce pe bazele din stat. org., și decă
— precum se cade — ne vom face semă
cu rezultatele generale de pană acum ale

perioadelor decurse, va trebui să con-
statăm: că scopul procsim, care l-au
avut în vedere urđitorii statutului nos-
tru organic, ca adecă prin sinodalita-
te să se potenze și țină neadormită în
cler și popor interesarea pentru o ac-
tivate continuă și întinsă pe terenul
bisericesc, — este în mare parte ajuns;
este ajuns cel puținu într'atâta, încât
astădi nu cred să avem în sinul bi-
serice, și special în sinul arhidieceșei
noștre om de ôre-care valore, care
se nu țină mult la aceea, că are încu-
gere, are chiar votu decisiv mediat
sau imediat în tôte afacerile adminis-
trative ale biserice.

Durere însă, că sinodalitatea noastră
de pană acum în general încă n'a pro-
dus rezultate faprice de o mai mare în-
semnătate, care să pôta sta în proporți-
une dréptă cu sacrificiile de lucru și de
bani, ce ni le costă ea, și care servind
spre întărirea biserice, spre consolida-
rea instituțiunilor ei salutare, spre pro-
pagarea luminei și a moralului creștinesc
se ne facă totu mai mult apropiati că-
tră perfecțiunea, la care avem să ni-
suim după învățăturile fundatorului sân-
tei nostre biserice.

Dér și mai mare durere, că re-
sultatele, la care ar trebui să nisum
cu puteri unite, le vedem zădărnici-
du-se de multe ori prin o dezvoltare
greșită a sinodalității noastre, dér și mai
mult prin unele rele din viața noastră
socială, a căroră sémênță aruncată de
mâni dușmănoșe în țărina destinată ac-
tivatei mele, a prins rădăcini încă în
anii prim ai venirii mele aici, și în
decursul timpului, nutrite totu de ase-
menea mâni, s'au lătit totu mai tare,
încât astădi ele mergu oblu spre tota
resturnare a ordinii legale și canonice
în biserică.

Vorbind mai clar, trebuie să vi-o
spun domnilor și fraților, că astădi
există în sinul bisericei noastre o sémă
de ômeni, unii chiar în funcțiuni supe-
riore bisericesce, cari, conduși de inte-
rese personale, de dorul economiei cu
care au fost obicmuiti, și de o ură ne-
stempărată cătră totu ce stă ca pedecă
în calea scopurilor lor, sunt aliați cu
diferite elemente și puși în lucrare nu
numai pentru a-mi zădărnici ori-ce in-
tențiune bună în sfera chemării mele,
ci și pentru a mă calumnia cu graiu viu
și prin diarele lor, de sigur pentru
scopul de a strica autoritatea poziți-
unii mele și a provoca o resturnatură, ce
ar conveni intereselor lor.

Timpu de 13 ani și mai bine m'am
luptat, Domnilor și Fraților, cu reul
acesta, începend de când el încă nu
era estins afară de gremiul consisto-
riului arhidieceșan; m'am adoperat
cu multă răbdare și chiar cu multă ab-
negațiune a vindeca reul imediat, așa
dișcend în familiă, și am făcut tôte in-
cercările de îndreptare, tôte în acea spe-
ranță, că mi va succede a-i capacitate
pentru adevăr și a-i îndrepta pe cei rătă-
ciți. Acésta însă durere! nu mi-a succed
și reul a devenit în timpul din urmă
acut în așa măsură, încât — cu șială
trebuie să o mărturisesc, — astădi bise-
rica noastră cu instituțiunile ei liberale a
devenit obiect de compătimire, decă
nu de ris și batjocură înaintea altor
biserice și popore.

Apelezu din acestu locu, și chiar
în acestu momentu solemn, la Domniile
Vostre, ca la reprezentanții clerului și

ai poporului archidieceșană, ca să judecați încă de acum pe când vi se va da prin un act special ocaziunea de a vă pronunța: dacă această stare a lucrurilor, carea mai mult s'eu mai puțin Vă este cunoscută și D-Vóstre, se poate suferi și mai departe fără o evidentă soluțiune și fără ruinarea instituțiilor noastre bisericești?

În speranța bună, că D-Vóstre, iubii frați și fii sufletesci, veți afla modul eficace pentru sanarea răului indicat, și prin delăturarea aceluia veți căuta, să se delature totodată și pedecile din calea progresului ce-lu dorim toți, — Vă îmbrățișez cu sinceră iubire archierescă, și premiiendă acestea, declară sesiunea ordinară a sinodului nostru archidieceșan pentru anul 1888 de deschisă.

SCRILE DILEI.

„Liberté Roumaine“ e informată, că Prințul de coronă austriacă va visita pentru câteva zile împreună cu soția sa părechia regală română la Sinaia.

Cu data de 1 Aprilie c. Consistoriul gr. or. român din Caransebeș a aprobat statutele pentru înființarea unui fond protopresbiteral pentru protopresbiteratul gr. or. român al Panciovei. Fondul acesta se formează: a) din prisosirile bugetelor anilor trecuți ale acestui tract; aceste prisosiri astăzi dau suma de 844 fl. 51 cr. b) din prisosiri și cruțările bugetarilor anual; c) din taxele judecătorești ale proceselor divorțiale, avându a se plăti pe s'ema fondului câte 5 fl. pentru fiă-care casă divorțială; d) din pedepsele de bani destinate spre scopul acesta din partea scaunului protopresbiteral, ca forță de prima instanță. e) din ori ce daruri benevole. Capitalul fondului format astfel este declarat ca neatacabil: procentele se capitalizează continuu, până când sinodul protopresbiteral va afla, că fondul este destul de sporit, și va lua tot-odată dispozițiile necesare pentru întrebuințarea venitelor acestui fond.

Adunarea generală a fondului preoțesc aradană s'a ținut Sâmbătă, 12 Maiu nou, în Arad, sub presidența P. S. S. părintelui episcopu Ioan Mațianu. Din interesantul discurs de deschidere rostit de P. S. S. aflăm, că fondul acesta cu finea anului 1887 și-a încheiat bilanțul s'eu cu un activ de peste 120,000 fl. Ce privește destinația îmbunătățirii dotațiunii preoților din dieșă, aduse pe tapet în urma unei petiții a preoților din tractul Aradului, adunarea hotărî a se stărui, ca Consistoriul să recomande preoțime și organelor din pa-

rochii, ca în totu locul să se înființeze fonduri cu menirea de a ajutama dotațiunea preoților. Aceste fonduri vor sta sub îngrijirea organelor administrative din parochii și a protopopului tractual, er la înființarea lor va contribui și fondul preoțesc central cu împrumuturi și anticipare de bani, mai cu s'ema când pe s'ema fondurilor din parochii se vor pute cumpăra în condiții bune realități. După acesta P. S. Sa părintele episcopu Mațianu accentuă meritele venerabilului preot din Buteni, Michaiu Suci, care a servit biserice cu credință peste 50 de ani ca preot și care și-a testat într'ega sa avere pentru scopuri bisericești, er în special 100 fl. pentru fondul preoțesc; drept r'esp'lată P. S. Sa îi dă vrednicului preot dreptul și binecuvântarea de a purta br'eu roșu. Mulțamindu-i-se în fine P. S. Sale pentru corecta conducere a adunării, pentru înființarea și administrarea fondului și altele, adunarea s'a disolvat.

Precum se comunică, pentru Codlea s'a cerut comasarea, er în zilele acestea se va da o petițiune d'a se executa comasarea și pentru Brașov.

Românii s'ei fiă numai cu băgare de s'ema și s'ei deschidă ochii 'n patru când li se vor comasa pământurile.

Deputatul dietal ungaru Paul Hojtsy se află de present în Turda, însoțit de un Englez, care vr' să cerceteze prin spălătorii până în sus la Câmpeni cantitatea de aur ce conține riuul Arieș.

Dir'ecțiunea căilor ferate ungurești ale statului a interzis strictu funcționarilor s'ei d'a se face membri ai reuniunii conductorilor căilor ferate austro-ungare, cu sediul în Viena, sub cuvânt că interesele lor ar fi puțin ap'erate acolo. „Bune“ relații între Budapesta și Viena!

In Sângerul de Câmpia, comit. Turda-Arieș, e de ocupat, cu contract și cautiune de 100 fl. în bani gata, postul de magistru postal. Léfa e 150 fl. pe an, 40 fl. cheltueli de cancelariă și un pașal de espedare ce se va hotărî ulterior. Petițiunile se adresază la dir'ecțiunea postală și telegrafică din Sibiu.

In carierele de marmoră din Borcut și Preluca, comit. Sălciș-Dobca, se află o marmoră albă, care se poate folosi în modu escelent pentru lucrări de construcțiune și de artă. Această marmoră, care a început a se exploata, după părerea institutului geologic din Viena se apropiă de renumita marmoră de Carrara.

In Clușin s'a constituit un comi-

tet festiv pentru serbarea jubileului de 50 de ani al vestitului Țiganu violonistu primu Janos Salamon.

Pentru acoperirea cheltuelilor făcute cu construirea noului pod de feră peste Someș la Clușiu, în sumă de 50,000 fl., e vorba să se ia vama pentru car, și anume 2 cr. de un car cu un cal, 3 cr. de un car cu doi cai. În modul acesta se crede, că venitul pe un an va fi de 10,000 fl. Represențanța orașului va av' să desbată această propunere.

„Roumănescher Lloyd“ din Bucuresci comunică următoarele: „Pentru convertirea Jidovilor la creștinism propagă în Galați, cum anunță foia de acolo „Frăția“, unu orecare David Baron. Acestu individ, care a emigrat acolo de eur'nd, se dă acolo de misionar și împarte gratuit între poporațiunea israelită cărți religioase creștine. Ar fi de recomandat ca fiecare să fiă cu precauțiune față cu acestu d-nu misionar.“

Pe când „Roumănescher Lloyd“ face acestu avertismentu din punctu de vedere jidovesc, noi atragem atențiunea Românilor, să se ferescă de acei lupi în pele de oiă.

Excursiune la Sinaia. La 22 Maiu a. c. la 6 ore 20 minute dimineața, va pleșa din Brașov la Sinaia și retour unu separat cu următoarele prețuri: Clasa I. fl. 2.70. cl. II. fl. 2.70. cl. III. fl. 2.10. Inscieri la această excursiune se facu numai până Sâmbătă 19 Maiu a. c. ora 12 în biroul orașenescu de călătorii, Strada Vămei Nr. 10. Pentru alte deslușiri relative la această excursiune a se adresa la numitul birou.

3 (15) Maiu.

As'eră, 3/15 Maiu, unu număr important de Români brașoveni s'au întrunit spontanu în sala dela casa de trager la semnu de sub T'empa, și au serbat împreună amintirea memorabilei zile de 3/15 Maiu 1848. manifestându cu această ocaziune unu spirit de adev'rată frățietate.

Viena, 3 (16) Maiu. (teleg. part. a „Gazetei“) Întruniți la ziua de 3 (15) Maiu, vă salutăm cu atențiune romănescă. În lupta pentru dreptate ce o urmați fiți încredințați de neclintita noastră încredere

Timcriea română din Viena.

Ni se trimitu spre publicare următoarele:

D-lu N. F. Negruțiu spune în de-

chiarațiunea publicată în numărul 96 alu „Gazetei“, că dreptul de reproducțiune pentru romanul Județul l'a câștigat dela d-lu Autoru, că nu a fost o seducțiune. Punemu der întrebarea: de ce i-a schimbatu titlul d-lu Alexi? Nu ca să apară că a scris un nou roman? Și de ce nu l'a reproducu numai, de ce l'a mai prelucratu atunci, dacă numai de reproducere e vorba? Și astfel fiindu, d-lu Alexi nu gășia că este cu cale să și spună, că își reproduce romanul?

D-lu Alexi începe de altfel a ne da dreptate. În numărul penultimu alu f'oi sale escrie unu concursu pentru postul de directoru alu părții literare a diarului s'eu, dorind unu om, care „se simte capabil și totu odată are zelul necesaru pentru această funcțiune.“

Nu-i acesta o mărturisire, că d'ensul nu are calități, ce le cere dela alți?

G. B. Dulcă.

Industria de casă.

II. Partea economică.

(Urmare.)

Cade în competița Organelor școlare școlare chemarea de a completa instrucțiunea școlii populare în acestu înțeles, precum se practică deja de multu într'alte state civilizate, în caru lucrul de mână este obiectu de învățăm'ntu nu numai în școlile populare, der chiar și în gimnasia, în școlile reale și civile.

Va urma acesta și trebuie să urmeze neamănatu și la noi, căci natura lucrului o pretinde imperios.

Cu unu c'eu mai eur'nd e necesitate a se face acesta cu deosebire la poporul nostru din Șcheiu cu at'utu mai v'rtos, căci spre acestu scopu celu puțin deocamdată nu se recere capitalu de întreprindere dec'atu, o bună conducere din partea bărbăților noștri de carte și orecare neînsemnată jertfă materială.

Când Sprenghiulu, bălțile din nemijlocita noastră apropiere, ofere în mare abundanță și fără nici o greutate papura și pipirigulu, care până acum au fost considerate ca produse netrebnice, răm'ndu nefolosite și caru sunt unele dintre cele mai accesibile materialuri de împletit, când câmpulu și cealaltă împrejurime of'ere de asemenea paie, nuiele și alte soiuri de material, — când puteri didactice accesibile pentru instruire, avem în mai mare număr dec'atu ori unde în alte comune romănesce, — în fine când poporul nu dispune de isv'ore de câștig în măsură cor'espund'ătoare cu trebuințele sale, ba nici nu e datu la o muncă mai întinsă, — atunci mai put' s'ar admite ore amănarea îndeplinirii unei lacune at'utu de simțite în școlă populară? Mai put' s'ar ore ignora o necesitate, dela care at'arnă subsistența și îndreptarea moravurilor poporului?

Lucrul în școlă populară nu îngreuiază învățăm'ntulu teoreticu, ci-lu sprijinesce și-lu ușurează. E cunoscutu, că schimbarea alternativă a lucrărilor

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

11

Din viața și scrierile lui Nicolau Lenau.

După isv'ore străine.

VII.

Dispoziția lui tristă țin' până la finea an. 1843. Ca el însuși s'ei cetescă poeziile sale abia cu multă greutate put' fi aplicat, der și acesta o făcea numai la serate literare, ori la alte conveniri mai mari. Elu le cetea atunci c'unu tonu ad'ncu, slabu, forțe puțin artisticu, esprimându fiecare silabă curat mai multu monotonu. negândindu-se de locu la impresiunea ce va produce asupra auditorului. După atari serate de comunu devenia forțe melancolicu, ca și cum după ore-care încordare de puteri ar fi rămasu cu totulu slăbitu. În astfelu de dispoziția spirituală scrise înainte de Crăciunulu anulu 1843 o epistolă către Emilia Reinbeck, în care dice: „Starea mea sufletescă cu multu este mai sdruncinată dec'atu sănătatea și m' se pare că simțulu bucuriei ca ori și ce începe a muri în mine.“ Anulu nou încă nu'i

aduse nici o ameliorare ci dincontră misantropia lui cresce totu mai tare și câte-odată mergea așa departe, înc'atu pentru esemplu, când societatea „Concordia“ puse la cale o festivitate în onoarea lui Grillparzer și Lenau fu chemat' espresu la serbătorea ac'asta, abia l'asă pe invitatori să între în odaia lui; elu chiar cânta pe violă și abia după o lungă paușă deschise ușa celor veniți, se scusă prin câteva cuvinte, și trimiț'ndu lui Grillparzer felicitările sale, rămase acasă, deși Grillparzer în sentimentele lui de iubire îl numia pe Lenau: Dante alu Germanilor.

Lenau rămase în Viena până la finea lui Martie, ocupându-se cu studiulu și cu scrierea de poezii mai scurte, înainte de Aprilie merse în Stuttgart pentru a întra în tractari cu Cotta pentru o nouă edițiune a lucrărilor sale.

Aici făcu cunoscința cu Auerbach, renumitul romancieru germanu. Auerbach descrie în modul urmatoru ac'asta înt'elnire: „În mijloculu lunei Aprile 1844 am făcutu cunoscința cu Lenau în Stuttgart. După cele dintău cuvinte de bineventare elu mă rugă să mergem la preumblare; imi aduc' bine aminte cum

în mijloculu căldurei celei mari purta pe brațulu s'eu unu pardesiu de col'ore închisă, în mână ținea unu baston de trestie de Spania, cu p'alaria trasă tare pe ochi abia put' privi împrejur, umbra cu mine ascultându singuru vorbele mele Vorbiamu despre Spinoza. I-am amintit, că marele filosofu, deși simția în sine încă de timpuriu germinile morții, totuși elu nu se l'asa învinsu de inclinații subiective, ci trăia pururea cu aceste cuvinte de resignațiune: „Homo liber de nulla re minus cogitat, quam de morte, nam scientia est scientia vitae non mortis.“ La ac'asta Lenau uimindu-se imi r'espuse: „Intr'adev'ru Spinoza le dice acestea?.....“ Lenau era tăcutu și naturalu, der totuși elu nu se țin' de aceia, caru tacu numai pentru ca alți se vorbescă cu at'utu mai multe ceea ce ei de altcum n'ar' spune [un felu de ispititori tăcut], Chiar și în decursulu vorbirei se put' observa la elu natura sa monotonă și închisă.“

Elu numia aerulu din Stuttgart: put'ore diabolescă și se pl'angea că nervii lui se irită în continuu. Pe timpul acesta s'a înt'emplat și ultima lui înt'elnire cu contele Ales. de Württemberg. Acesta

ce-i dreptu zăcea bolnavu la moșia sa din Serach, unde cele 5 surori ale lui îl feriau cu cele mai mari îngrijiri de pericolu. Chiar își esprima dorința de-a ved' pe Lenau, când etă înainte porții lui se opri o caretă ce ducea pe doritul poetu. Contele câtu ce-lu ved' sări din așternutul s'eu chiar în spatele lui Lenau strigându puternicu: „Nicolae! iubitul meu Nicolae!“ și dup'aceia își aninară capetele unulu de grumazulu ce-luialtu. Ac'asta fu cea din urmă înt'elnire a lor, căci Lenau peste unu pătrar de an — nebuni.

Bolnăvindu-se Emilia Reinbeck, i-se nimici planulu conceput de-a face o călătorie peste veră dimpreună cu familia ac'asta și deci fu silitu ca să însoțescă pe bolnava sa amică la băile din Baden-Baden. În Septemvre se hotărî a merge în Ischl, er de acolo în Viena. Der precum este sciutu lucrulu altfelu sta scrisu în cartea vieții lui. În Baden-Baden sosi la 27 Iuliu. La începutu frum'osa regiune făcu impresiune plăcută asupra lui. Pe timpul petrecerii lui aici cade și ca a mai însemnată mișcare din viața lui. Într'unu momentu i-se păr' că sorțea lui se înt'orce spre bine. ca și

teoretice cu cele practice, a lucrărilor spirituale cu cele corporale sporesce înaintarea cu totă siguranță. Omul, oboșit de lucrări încordătoare, spirituale, se recrează pe deplin printr-o ocupațiune corporală, și viceversa: școlarul în modul acesta, prin trecerea dela ocupațiunile spirituale la cele corporale și dela acestea la acelea, va fi totdeauna cu puteri înalte; școlarul lucrând un obiect cu mâinile sale proprii, se deprinde a-l observa mai bine și mai acurat, prin acesta i-se dezvoltă vederea, atențiunea și interesul cu atât mai mult nu numai pentru lucrurile ce-l înconjoară, ci și pentru lucrările și ocupațiunile teoretice științifice din școală; școlarul i-se dezvoltă plăcerea de a lucra, de a produce și de-a folosi fiecare moment liber pentru lucrări folositoare; în modul acesta i va lipsi timpul de a se mai gândi și apuca de lucruri neinteresante, căci știut este, că neocupațiunea și disgustul de lucru sunt izvoarele tuturor faptelor imorale; școlarul își deprinde mâinile pentru de a le putea folosi în viață la multe alte lucrări trebuincioase, pentru cari între alte condițiuni ar trebui să plătească la specialiști să le facă, — ba de multe ori, chiar fiind necesitate a lăsa câte un lucru ca să-l facă alții, suntem întârziat, impedat, păgubit și nemulțumit cu esecutarea lui, pe când dacă școlarul ne-a oferit ocaziunea de a ne deprinde mâinile și a ne cultiva vederea, ori ce lucru trebuincios îl executăm la timp, după trebuință, după plac și în fine fără plată; școlarul prin lucru va fi totdeauna vesel și plin de vitalitate. Abstractând însă dela toate acestea, numai însuflețirea cea învățată și ferberea ardească, ce domnesce acum printre tinerele odrasle ale nămolului nostru pentru îmbrățișarea activității pe terenul industriei de casă, — este un motiv atât de puternic, încât singurul de sine reclame imperiosă introducerea.

(Va urma.)

Intâmplări diferite.

Sinucisă. Invătătoarea comunală din Marcoșu, în Săcuime, Ana Györgybiro, s'a otrăvită la 8 Maiu n. cu acidul fenic. Causa se dăce că e dragoste fără noroc.

Focul. La 1 Maiu n. a ars în Cașolț șura și grajdul unui locuitor de acolo. Paguba se socotesce la 150 fl., pe când obiectele erau asigurate pentru suma de 200 fl. Sunt indicii că focul ar fi fost pus anume. — In Săcădate a ars șura veduvei Susana Ionă Călină. Paguba e de 200 fl.

Furt. Lui Michailă Zikeli din Ungra i-s'au furat doi porci în preț de 30 fl.

Academia Română.

Inștiințare.

După decisiunile luate de Academia Română în sesiunile de până la anul 1888, concursurile propuse de Academie sunt cele următoare:

I. *Marele premiu Năsturelă-Herescu* din seria B, în lei 12,000, se va decerne în sesiunea generală din anul 1889 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1885 până la 31 Decemvre 1888

II. *Premiul Statului Eliade Rădulescu*, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1889 unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1887 până la 31 Decemvre 1888.

NB. Concurenții la aceste premii vor fi binevoii a trimite la cancelaria Academiei Române, în București, operele lor, cari vor fi în condițiunile de timp aci însemnate, în câte 12 exemplare, până la 31 Decemvre 1888.

III. *Premiul Năsturelă-Herescu* din seria B, de 4000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1890, unei cărți scrise în limba română cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decemvre 1889.

NB. In privința premiilor „Năsturelă-Herescu” se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul repostatului întru fericire C. Năsturelă-Herescu:

B. Premii pentru opere publicate.

In totu anul Societatea Academică Română va avea a premia, din veniturile fondului Năsturelă, o carte tipărită, originală, în limba română, care să va socoti de către Societate ca fiind bună publicațiune apărută în cursul anului.

Inse aceste premii vor fi de două specii:

1. In trei ani consecutivi, d'a rândului, se va decerne câte un premiu de patru mii lei, Nr. 4000 L. n. *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat;

3. Iară în alu patrulea an se va decerne un premiu fix de lei 12,000 carele se va numi „Marele premiu Năsturelă,” operi care va fi judecată ca publicațiunea de căpeteniă ce va fi apărută în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va pute decerne unei lucrări, care va fi obținută deja unul dintre premiile anuale, de cât defalcându dintr'insul valoarea premiului precedent.

Operele ce se vor recomensa cu această a doua seriă de premie vor tracta cu preferință despre materiile următoare:

a) Scrieri seriose de istorie și științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țerilor române.

b) Scrieri de religiunea ortodoxă, de morală practică și de filosofie.

c) Scrieri de științe politice și de economia socială.

d) Tractate originale despre științele esacte.

e) Scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și geografie, în cari

se între și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe esacte, de arti și meserii, de administrațiune și jurisprudentă, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite.

f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metodă și ca cuprins.

g) Dicționare limbistice în limba românească, mai alesu pentru limbile antice și orientale adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche, și altele.

h) Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relative la arti plastice, arhitectură, sculptură, pictură, gravură și chiar opere musicale seriose, pe care aceste toate Societatea Academică Română le va pute aprea atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materilor de bele-arti.

i) Scrieri de pură literatură română, în prosă și în versuri, precum poeme, drame și comedii seriose, — mai alesu subiecte naționale, — și ori-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu semă așu dori să se acorde *Marele Premiu Năsturelă*, când vor fi judecate ca avându un merit totalu superioru, spre a se da astu-fel o încurajare mai puternică dezvoltării literaturii naționale.

La acestea se mai adaugu următoarele dispozițiuni luate de Societatea Academică:

1. La concursurile acestor premii se potu presenta și opuri preînoute în noue edițiuni, cari se vor fi retipăritu în cursul anului de autori în viață.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducțiunile din limbi străine sunt excluse dela concurs; se va face însă excepțiune pentru acele traducțiuni de pe opuri străine clasice, cari:

a) seu prin dificultățile învase ale unei perfecte reproduceri în versuri românesce, voru constitui adevărate opuri literare ale limbei române;

b) seu prin anexarea de elucidări și de note științifice, cu totulu proprie traducătorului, își voru fi însușitu meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărțile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale, seu cele tipărite din inițiativa și cu spesele ei, nu potu intra la concursu pentru premiile Năsturelă din seria B.

4. Premiile Năsturelă din seria B, se potu acorda nu numai unor opuri complete, ci și părții unui op tipăritu în cursul anului, cu condițiune însă, ca această parte să fi de valoarea și de întinderea unui volum și nu de ale unei simple fasciōre, (minimum 400 pag. formatu în 8° garmondă.)

5. Premiarea unei părți a unui opu la un concursu anualu nu împedecă premiarea unei alte părți a aceluiașu opu la un concursu posterioru.

6. Opurile anonime și pseudonime voru pute fi admise la concursul cărților tipărite, ér autorii lor, spre a primi premiile acordate, voru trebui să justifice proprietatea lor.

(Vu urma.)

Mulțămită publică

Comitetul parochialu alu bisericii SS. Archangelu din Satulungu aduce prin

acesta mulțămită generosiloru donatoru, cari înțelegându despre starea critică, în care se află școlă noastră, s'au grăbitu a ne veni în ajutoru prin contribuiri benevole.

D-lu Iosif Popescu, ingineru, ni-a trimisu suma de 43 lei și 60 bani, colectată dela următorii domni: Gr. I. Ceșeanu 6 lei, Ionu Niulescu 5 lei, Iosif Popescu 20 lei, Nicolae Judescu 2 lei, C. I. Ionescu 2 lei, Alekse D. 1 leu, Paraschiv V. 50 bani, Alecsandru S. Deganu 2 lei, Andreiu Gornoviceanu 50 b., Ionu Coșoreanu 50 b., C. Manciulescu 50 b., Constantin Gheorghiu 20 bani, Constantin Benghea 20 b., Ioniță Grecu 20 b., Grigore Lazaru 1 leu, S. Popescu 50 bani, I. Nadeu 50 bani, Carolu Bergheru 1 leu. Suma 43 lei 60 bani.

NECROLOGU.

Franz Maager, administratoru alu oficiului de amanetare (muntelui de pietate) în pensiune, membru alu consistorului bisericii ev. din Ardelt, presbiteru și curatoru alu comunității, membru alu reprezentanței comitatense și orășenesci în Brașovu, a încetat din viață la 13 Maiu n. în vârstă de 72 ani. Imormentarea s'a făcutu în 15 Maiu n. în cimiterulu ev. c. a.

Fie'i țerina ușoră și memoria binecuvântată!

Cursul pieței Brașov

din 16 Maiu st. n. 1888

Bancnote românesce	Cump.	8.56	Vend.	8.58
Argintă românesce	..	8.50	..	8.54
Napoleon-d'ori	..	10.02	..	10.06
Lire turcesce	..	11.32	..	11.37
Imperial	..	10.32	..	10.37
Galbin	..	5.89	..	5.92
Scriș. fonc. „Albina” 6 ¹ / ₂	..	101.—	..	—
Ruble rusesce	5 ¹ / ₂	98.—	..	98.50
Discontul	6 ¹ / ₂ —8 ¹ / ₂	103.—	..	104.—

Cursul la bursa de Viena

din 15 Maiu st. n. 1888.

Renta de aur 4 ¹ / ₂	..	96.70
Renta de hârtă 5 ¹ / ₂	..	85.40
Imprumutul căilor ferate ungare	..	150.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	..	95.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	..	126.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	..	114.50
Galben împărătesc	..	5.95
Napoleon-d'ori	..	10.06
Bonuri rurale ungare	..	105.—
Bonuri cu clasa de sortare	..	104.80
Bonuri rurale Banat-Timiuș	..	104.50
Bonuri cu cl. de sortare	..	104.70
Bonuri rurale Transilvane	..	104.—
Bonuri croato-slavone	..	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinu unguresc	..	99.50
Imprumutul cu premiul urguresc	..	121.75
Acțiunile băncei de credit ungar	..	279.25
Acțiunile băncei de credit austr.	..	278.60
Renta de hârtă austriac	..	78.45
Renta de argint austriac	..	80.30
Renta de aur austriac	..	109.70
Losuri din 1860	..	133.50
Acțiunile băncei austro-ungare	..	873.—
Mărci 100 imp. germane	..	62.19
Londra 10 Livres sterlinge	..	126.95
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	..	—

Editoru și Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Mureșianu.**

cum amorul dorit de odinioară, focul tinereței și viitorul senin zîmbeau înaintea lui.

Mai târziu merse cu familia Reinbeck în Lichtenthal. Lenau începă a încărungi și deveni așa de iritacios, încât, trebui să se ducă din Lichtenthal unde i-se urî grozav. Pe când lumea cealaltă își petrecea prin parcurile cele frumoase, Lenau umbla după nou cartier. Firea lui era astfel, că nu se impresiona de nimic esternu. Totu ce-l preocupa era lumea lui internă cu ideile și cugetele lui profunde; era gânditor și distras pururea, fără casă dea s'o înțelegă acesta și alții. Lenau nevoind să rămână în Lichtenthal peste nopțe se retrase în strada anglicană din Baden-Baden.

Cu ocaziunea unei preumblări povesti unui prieten alu său, că numai de aceea s'a retras în Baden, pentru-ca aici se fînescă opera „Don Juan”. Totu acestu prieten ne spune mai departe: „Nu mi-aduc bine aminte de toate cuvintele lui, dăr atata știu, că opera acesta astfel o caracterizează ca și cum ar fi conglomerarea tuturor, și celor din

urmă puteri spirituale ale lui. Lenau își închiria o odaie în perter în fața curții olandeze. Când i-am spus că odaia acesta nu e chiar acomodată pentru lucrarea lui, la care se recere mai mult liniște, imi răspuse că nici nu crede ca aici s'o ducă departe cu lucrul. In timpu indiferent ne petreceam laolaltă ședându împreună cu el și cu alții în giurul unei mese dela cafenea A. Lewald, fumându și povestindu până-ce vesela musică și întunecimea dulce, care se scobora deasupra munților vârsa peste sinul nostru o liniște și răscolă dulce. Lenau privea bucuros la cei ce jucau *domino*, dăr nu'mi aduc aminte ca și el se fi jucat vre-odată. Când aușia că musica cântă vreo bucată de-a lui Lenau ori Srtauss, striga „Prietine, fi atentă”; își mișca mâinile și picioarele, dicea în taktur de câte 1/3 „Halt's enk z'sam”, ceea ce însemneză: „Țineți la olaltă”. De multe-ori mergeam în odaia lui și eram forte vioiu, ér Lenau luându și viora cânta minunat umblându încoc și încolo prin odaie. Fiind-că cântecile acestea erau pline de bucurie și vioșie, nu i-am dat pace până când nu'mi scrise câteva din ele, și până când nu'mi

promise că le va intitula „Halt's enk z'sam”. Adeseori, ba putem dice, în timpul acesta era pururea vesel, glumeț și ridător; afară de aceea susceptibil din cale afară, cum era, adeseori impresionat cât de puțin, vârsa lacrimi. Elu pricepea și gândurile cele mai ascunse ale străinului. Gânditor din fire, elu totdeauna când i-se spunea ceva clătina din capu. Intr'o dimineță Lenau veni la mine cu totulu reîntinerit, plin de voiă și c'o față veselă și trebui să mergu cu elu în parculu orașului, unde trecută a cinat la curtea engleză, unde erau încă trei dame; imi spuse că elu fără voiă începă cu cea mai tînără o conversațiune din cele mai animate, în care i-se topi totu sufletul. Ea vorbea c'o frică tremurătoare, dupăcea fiecare cuvântu îl esprima cu atata claritate, încât putea vedé că cuvintele ei sunt nunții cei mai mari ai bucuriei, că lui îi spunea o șoptă dulce și tainică, că tînăra damă nu i se contrariază.... Imi spuse că lui îi plăcea de tînăra damă, dăr era de credință, că pentru elu și ea este perdută. Nu pot descrie cât de multu s'a schimbat sufletul poetului.

El știa, că damele după prânđu aveau să călătorască și deci voi săi dea celei care-i plăcea unu souvenir. I aduse unu esemplar din poeziile sale dela librărie și Lenau scrise pe pagina ultimă nescrisă o poezie de recomandare. Improvisându poezia o trimise dimpreună cu o chartă de vizită tinerei dame la curtea engleză. Înțelese însă dela ea, că voru rămâne încă în Baden și odată îi mulțămi pentru prezentul făcutu. Cine era acum așa de fericit ca Lenau.... In fine sosi și s'era despărțiri, o s'era frumoasă de vâra. Ne preumblam pe dinaintea spitalului pre când musica cânta forte frumosu. Mătușa tinereilor dame voi să mergă acasă, când musica începă o bucată neplăcută. Lenau o rugă s'asculte aceste note bizare și astfel mai rămăserăm unu timp ore-care până când în fine totuși a trebuit să ne despărțim.... Pe vremea acesta în Lenau înfloreă o nouă primăveră a vieții. Eu l'am sfătuit să mergă la Rippolds, unde va pute câștiga dela rudenile ei pe tînăra femeie. Elu și călători și preste câteva zile se reîntorse plin de bucurie, fiindu încredințat despre amorul tinerei femeie.”

(Va urma.)

Avizul d-lorți abonati!

Rugăm pe d-nii abonati ca la renoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numărul de pe fișia sub care au primit diarul nostru până acuma.

PUBLICAȚIUNE.

Duminecă în 8 (20) Mai 1888 la 10 ore înainte de amiazi se va ține, în Casa de adunare a Bisericei Sf. Nicolae în Scheiul Hotațune pentru încheierea dela Sf. Mihail 1888 încolo a Case-lor următoare:

Casa Nr. 1388 în Prund, Scheiul.

Casa Nr. 1391 în Strada Mare, Scheiul.

Casa Nr. 1541 în Grăvești, Scheiul.

Până la ziua de licitațiune dă informațiunii Epitropului susnumitei biserici, d-lui *Stevie Strighe*, Prund, Scheiul.

FILIALA BRAȘOVU

Institutului de credit și de economii

„ALBINA”

primesc depuneri spre fructificare cu 5% fără de a face vre-o subtrageră pentru dare, decât depunerea a statii celii puțin 3 luni la institut.

Replășirile până la suma de 500 fl. se fac fără a-nunci: la depuneri mai mari însă — când starea casei n'ar permite replășirea lor imediată — se cere o abdicare conform înțelegerii.

Depuneri care n'au zăcut la institut celii puțin 3 luni, ori pentru cari s'au condiționat termine de abdicare scute, se fructifică cu 4 1/2 %.

Depuneri în ori și ce sumă, replășibile a vista, fără abdicare se fructifică cu 3 1/2 % interese.

Depunerea cea mai mică ce se poate face este de 50 cr. La 1 Ianuarie și 1 Iulie se adaugă interesele semestrului trecut la capital și se fructifică și ele.

Darea de venit pentru toate depunerile o solveste institutul.

Interesele se compute începând cu ziua care urmează zilei de depunere și până la ziua precedentă ridicării, însă cu acea restringere, că peste tot numai după astfel de depuneri se dau interese, cari au zăcut cel puțin 15 zile la institut.

Prin învoială reciprocă pot fi staverite pentru depuneri și alte condițiuni.

Depunerile se pot face și prin poșta reg. ung. la care casii ele se resolvă cu întoarcerea poștei. Totu pe calea aceasta pot urma și abdicări și replășiri de depuneri.

Depunerile se pot face pe un nume sau numire, sau cu restricțiuni ca se se potă ridica numai de o anumită persoană ori la un anumit timp sau eveniment (d. e. căsătorii, ajungerea de majoritate etc.)

Se deschide abonamentu pre anul 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Diar beletistic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XII. — Apare în 1 și 15 di a luni în număr câte de 2—3 côle cu ilustrațiuni frumoșe; și publică articlii sociali, poesii, romane, schițe, piese teatrale și a. socială a Românilor de pretutindena, precum și a celorlalte populațiuni din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postal.

PREOTULU ROMĂNU. Diar bisericesc, scolar și literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de 2 1/2 — 3 1/2 côle; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, serbătorii și diverse ocașii, mai ales funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literari; și în urmă totu soiulu de amănunte și scrii cu preferința celor din sfera bisericesc, scolară și literară. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postal.

Colectanții primesc gratisu totu alu patrulea esemplaru.

Numeri de probă se trimittu gratisu ori-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU” în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totu de aci se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Apologie. Discuțiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, înveritate și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulu Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulu 30 cr.

Renascerea limbii românesce în vorbire și scriere înveritate și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tote trei împreună 1 fl.

Cuvântări bisericesce la tote sârbătorile de peste anu, de I. Papiu. Unu volum de preste 26 côle. Acest op de cuvântări bisericesce întrece tote opurile de acestu soi aparute până acum — avându și o notiță istorică la fiă-care sârbătoare, care arată timpul introducerii, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sârbătoare. Prețulu e 2 fl.

Barbu cobzariulu. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Idealulu perdutu. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui omu de bine. Novelă originală. — Continuarea novej: **Idealulu pierdutu** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă populară de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimulu Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Elu trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulu 25 cr.

Brandă seu Nunta fatală. Schiță

din emigrarea lui Dragoșu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețulu 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulu 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Petulantulu. Comediă în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șulutu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicora, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Regina României. Prețulu 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafir și vioarele, poesii populare, culese de Ioan Popu Reteganu. Unu volum de 14 côle. Preț. 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosă seu Cloșca cu pui ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sâtenului Românu. Cartea I, II, III, IV, cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețulu la tote patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerț și chemiă. Prețulu 50 cr.

Economia pentru școlele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Indreptaru teoretic și practic pentru învățământulu intuitiv în folosul elevilor normal (preparandial), a învățătorilor și a altor bărbați de școlă, de V. Gr. Borgovanu, profesor preparandial. Prețulu unui esemplaru cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-unu op, întocmit după lipsele școlerilor nostre în măsura în care este acesta, pentru aceea îl și recomandăm mai ales directorilor și învățătorilor ca celor în prima linie interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețulu 15.

Manualu de Gramatica limbii române pentru școlele poporale în trei cursuri de Maxim Popu, profesor la gimnasiulu din Năsăud. — Manualu aprobat prin ministeriulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datu 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulu 30.

Gramatica limbii române lucrată pe base sintactice de Ioan Buteanu, prof. gimn. Unu volum de peste 30 côle. Prețulu 2 fl.

Manualu de stilistică de Ioan F. Negruțu, profesor. Op aprobat și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică foarte bogată a acestui op — cuprindând compozițiuni de totu soiulu de acte obveniente în referințele vieții sociale — se poate întrebuința

cu multu folos de către preoți, învățători și alți cărturari români. Prețulu 1 fl. 10 cr.

Nu mă uita. Colectiune de vierșuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafiă ș. a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în școlă poporală pentru învățători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavrilu Trifu profesor preparandial. Prețulu 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritaru sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesce foarte frumoșe ilustrată. Prețulu unui esemplaru broșurat e 40 cr., legatu 50 cr., legatu în pânză 60 cr., legatu mai finu 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legatură de luxu 1.50—2.50

Micul mărgăritaru sufletesc. Cărtică de rugăciuni și cântări bisericesce — frumoșe ilustrată, pentru pruncii scolar de ambe secese. Prețulu unui esemplaru broșurat e 15 cr., legatu 22 cr., legatu în pânză 26 cr.

Cărtică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolar de ambe secese, Cu mai multe icône frumoșe. Prețulu unui esemplaru e 10 cr.; 50—3 flor.; 100—5 fl.

Visulu Prea Sântei Vergure Maria a Născătoare de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icône frumoșe. Prețulu unui esemplaru speditu franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isus Christos. Prețulu unui esemplaru legatu și speditu franco e 15 cr.